

मीरा आणि राधा हात धुवायला शिकतात

   [IndSciCovid](https://indscicov.in/)

by Indian Scientists Response to Covid

<https://indscicov.in/>

"आई, आम्हाला कंटाळा आला! काय करू?" मीरा म्हणाली. ती आणि तिची धाकटी बहीण राधा गेले तीन आठवडे घरीच होत्या. शाळा बंद झाली, मित्र-मैत्रीणी भेटेनासे झाले, बागेत जाता येई ना, सुट्टीतल्यासारखी सिनेमा-नाटकं पण नाहीत, आणि दुकानातसुद्धा जाता येत नाही सध्या. त्यामुळे त्यांना रोज काही तरी नवीन गंमत-जंमत आणि उद्योग हवा असतो.

आई म्हणाली, "चला मुलींनो, या इकडे. आपण लाडू करूया!" मालाच्या सगळ्या मैत्रीणी मुलं ऐकत नाहीत, त्यांच्या मागे फार लावावं लागतं म्हणून कुरकुरत. पण माला मात्र मनातून खूष होती घरी राहून लेकींबरोबर वेळ मजेत घालवता येतो म्हणून.

"आई मी! आई मी! मी करणार!" राधा आनंदानं चीत्कारली. मीरानं मिळालेली संधी साधून तिला बजावलं, "स्वैपाकघरात जायच्या आधी हात नीट धुवायचे बरं का!"

"पण माझे हात स्वच्छच आहेत म्हटलं. मी नव्हते चिखलात खेळत!" राधानं निषेध नोंदवला. इकडे मालाला दोघींच्या हातांना चित्रं काढताना लागलेला रंग आणि चमकी लांबूनच दिसली. ती म्हणाली, "आपल्याला रंगीत आणि चमकीवाले लाडू खायचेत का? नाही नं? मग जा बरं दोघीही जाऊन स्वच्छ हात धुवून या शहाण्यासारख्या!"

दोघी जणी बाथरूमकडे पळत गेल्या आणि पटकन आल्या पण. वीस सेकंद एवढ्यात झाली? मालाला प्रश्न पडला. "आई, मीरानं साबण नाही लावला!" आता राधानं चुगली केली. "पण मी स्वच्छ धुतलेत हात. रंग नाही आणि चमकी पण नाही. बघ ना आई!" मीरानं आपली बाजू लढवली.

अनायसे मिळालेली संधी मालानं सोडली नाही. ती म्हणाली, "तुझ्या हातावर रंग नाही हे मान्य. पण तो करोना व्हायरस असतो ना, तो आपल्या डोळ्यांना दिसत नाही इतका छोटा असतो. आपण जिथे हात लावू तिथे तो असला तर आपल्या हातावर येतो. मग तोच हात जर आपण चुकून सुद्धा आपला चेहरा, आपलं नाक, आपलं तोंड इथे कुठे लावला, तर तो आपल्या शरीरात घुसतो आणि मग आपण आजारी पडतो. साबणामुळे त्या व्हायरसची बाहेरची भिंतच मोडून जाते. मग तो आपल्याला काही करू शकत नाही. म्हणून तुमच्या बाबानं तुम्हाला शिकवलंय तसं साबण लावून किमान २० सेकंद नीट चोळून हात धुवायचे, बरं का!"

राधा आपलं छोटं स्टूल घेऊन कट्ट्याशी लाडू करायला गेली. मीरानं सांगितल्यासारखे हात साबणानं धुतले, आणि धुता धुता साबण, २० सेकंदं, आपले हात, आणि व्हायरस या सगळ्या भानगडीबद्दल बाबाशी एकदा नीट बोलायचं मनाशी ठरवलं.

संध्याकाळ झाली. जेवायची तयारी चालू होती. नवीन मिळलेलं ज्ञान राधाला द्यायचं तिने ठरवलं. "ऐक गं राधे, हात कसे धुवायचे ते सांगते. हात एकमेकांवर कमीत कमी २० सेकंदं घासून खूप फेस करायचा. २० सेकंद म्हणजे हॅपी बर्थडेचं गाणं दोनदा म्हणायला लागणारा वेळ. मग नीट धुवायचे. असं केलंस तर हाताला लागलेली घाण आणि व्हायरस सगळं निघून जाईल. मग टॉवेलनं नीट पुसायचे. कळलं का?"

अर्थातच यावर राधाचा प्रश्न तयार होता.

"पण बाबा, गेल्या वर्षी उन्हाळ्यात नळांना पाणीच नव्हतं खूप दिवस. आपण घरभर मोठ्या हंड्यांमध्ये पाणी भरून ठेवलं होतं. तसं परत झालं तर आपण काय करायचं?"

बाबा म्हणाला, "पाणी कमी असलं तर आपण दोन मोठे वाडगे नाही तर पराती वापरू. पहिल्यातलं पाणी हात ओले करायला. मग २० सेकंद साबण लावायचा. मग दुसऱ्यात हात धुवायचे. मग टॉवेलनं नेहमीसारखे कोरडे करायचे."

मीरा म्हणाली, "आई, शाळेत आम्हाला टिपिटॅपबद्दल सांगितलं होतं. त्यातनं नं नळासारखंच पाणी येतं. अजय पण म्हणाला की पाणी नव्हतं तेव्हा त्याच्या इमारतीत एक आंटी आल्या होत्या, आणि त्यांनी बाहेरच्या नळाजवळ एक टिपिटॅप बसवून दिलं. त्याला खर्च पण फार नाही आला, आणि सगळ्यांची सोय पण झाली. आपल्या इमारतीत पण करू या नं तसं!"

मग कधी आणि केव्हा हात धुवायचे यावर बरीच खलबतं झाली. मीराच्या डोक्यात अचानक भारी कल्पना आली. ती राधाला म्हणाली, "राधे, उद्या रंगकाम करू तेव्हा आपण एक मोट्टी यादी करू या हात कधी कधी धुवायचे याची. आणि घरात लावून ठेवू या, काय?"

मुलींनी केलेली यादी ही अशी होती:

हात कधी कधी आणि केव्हा केव्हा धुवायचे?

- जेवणखाण बनवायच्या आधी आणि नंतर
- काहीही खायच्या आधी
- मोरी, संडास, बाथरूम, टॉयलेट वापरायच्या आधी आणि नंतर
- खोकला-शिक आली तर, नाक शिकरलं तर
- प्राणी-पक्षी किंवा त्यांच्या अन्नाला हात लावला किंवा लागला तर
- कचऱ्याला हात लावला किंवा लागला तर
- इतर लोकांचा हात लागलेली ठिकाणं किंवा वस्तू यांना हात लागला किंवा लावला तर. उदा., रेलिंग, दाराची कडी, घंटा, सामानाची खोकी, इ.
- आपले हात अस्वच्छ झाले की
- बाहेर जाऊन घरी परत आल्यावर

"वाह .. काय मस्त यादी केली आहे तुम्ही दोघींनी! सगळ्यांना उपयोगाची आहे," माला म्हणाली, "चला फोनवर यादीचा एक झकास फोटो काढू या आणि आपल्या मित्रमंडळींना आणि नातेवाईकांना पाठवू या!"

